

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA
Bakalářské prezenční studium

2011 – 2012

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Martin Valík

Vývoj médií v průběhu 20. století a jejich vliv na společnost

Praha 2012

Vedoucí bakalářské práce:

ThDr. et PhDr. Radek Mezuláník Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKÝ UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Full-Time Studies

2011 – 2012

BACHELOR THESIS

Martin Valík

Development of media during 20th century and influence on society

Prague 2012

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

ThDr. et PhDr. Radek Mezuláník Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená Bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 28. 3. 2012

Jméno autora: Martin Valík

Poděkování

Chtěl bych poděkovat ThDr. et PhDr. Radku Mezuláníkovi Ph.D. , za odborné vedení mojí bakalářské práce a za konstruktivní kritiku, která mi pomohla nad určitými věcmi se více zamyslet a dojít tak k lepším řešením.

Anotace

Bakalářská práce na téma: „Vývoj médií v průběhu 20. století a jejich vliv na společnost“ se zabývá postupným zdokonalováním technologií, které vedlo k jejich postupné globalizaci. Rád bych zde objasnil funkci médií, jejich sílu a jak na masová media nahlížet. Dále se v této práci budu zabývat tím jaký vliv měla globalizace médií na společnost.

Klíčové pojmy

komunikace, médium, vývoj, vysílání, přenos, ARPANET, WorldWideWeb, společnost, socializace, příjem, záznam, internet, televize, rozhlas, tisk, žurnalistika, novinář, investigativní

Abstract

Bachelor thesis: ''Development of media during 20th century and influence on society'' deals with gradual improvement of technologies, which led to their progressive globalization. I would like to explain function of media, their power and how to look at the media. Further in this thesis I will be dealing with what kind of influence had globalization on media and the society.

Key words

communications, media, development, transmission, transfer, ARPANET, WorldWideWeb, society, socialization, receiving, recording, internet, television, radio, press, journalism, journalist, investigative

Obsah:

Komunikace	8
Neverbální komunikace	8
Verbální komunikace	10
Komunikační proces	10
Vývoj médií	13
1918 - založena Československá tisková kancelář (ČTK)	13
1919 - 1. pokusy s vysíláním mluveného slova v Československu	14
1921 - 1. pravidelné rozhlasové vysílání na světě - stanice KDKA v USA	14
1922 - zahájeno rozhlasové vysílání ve Velké Británii - BBC v Londýně	15
1923 - zahájeno 1. pravidelné rozhlasové vysílání v ČSR – Radiojournal	15
1923 - vynalezena snímací elektronka (Vladimir Kosma Zworykin)	16
1924 - 1. sportovní rozhlasový přenos, reportáž z boxu v Praze na Letné	16
1925 - 1. přímý rozhlasový přenos z Národního divadla, opera Dvě vdovy	17
1925 - 1. televizní společnost - Television Ltd. (John Baird, zakladatel)	17
1927 - rozhlasové přenosy do zahraničí - stanice Radiojournal	17
1927 - 1. zvukový film - The Jazz Singer společnosti Warner Bros. v USA	18
1931 - vyvinut stereofonní záznam - firma EMI ve Velké Británii	18
1935 - 1. plně barevný film - The Vanity Fair	19
1936 - zahájeno první pravidelné televizní vysílání na světě - stanice BBC	19
1937 - 1. přímý televizní přenos, korunovace krále Jiřího VI. ve Velké Británii	19
1945 - 1. myšlenka multimediální knihovny - Memex (Vannevar Bush)	20
1948 - 1. zkušební vysílání televize v Československu	20
1950 - zahájeno československé vysílání Rádia Svobodná Evropa	21
1953 - 1. veřej. vysílání Československé televize z Měšťanské besedy v Praze	22
1954 - zahájeno pravidelné televizní vysílání Československé televize	23
1954 - 1. televizní přenos sportovního utkání	23
1969 - vzniká předchůdce internetu - Arpanet, propojeny 4 univerzity v USA	24
1970 - začíná vysílání druhého televizního programu v Československu	25
1972 - 1. případ investigativní žurnalistiky - americká aféra „Watergate“	25
1973 - zahájeno pravidelné barevné televizní vysílání v Československu	28
1980 - vznik zpravodajské televize - CNN v USA (Ted Turner)	29

1983 - síť ARPANET oddělena od ministerstva obrany USA, rozšíření do komerční sféry	29
1989 - publikován návrh vývoje www (Tim Berners-Lee)	29
1989-1990 - Postupná komercializace českých médií a otevření mediálního trhu.....	30
1990 - začala vysílat komerční rozhlasová stanice - Evropa 2.....	30
1991 - představen 1. internetový prohlížeč - WorldWideWeb v CERNu	30
1992 - oficiální připojení ČR do sítě www na ČVUT v Dejvicích	31
1992 - veřejnoprávními médii v ČR se stávají Český rozhlas, ČT a ČTK	31
1994 – Spuštění první celoplošné televizní stanice Nova.....	31
1994 - 1. pokusy investigativní žurnalistiky v ČR.....	32
1994 - spuštěn 1. webový vyhledávač a katalogový server - Yahoo!	32
1996 - vznikl v ČR katalogový server - www.seznam.cz	32
1996 - 1. elektronický časopis - Neviditelný pes (Ondřej Neff , zakladatel).....	33
1998 - počátek terestriálního digitálního vysílání v USA a Velké Británii.....	33
2000 - zkušební digitální tel. vysílání v ČR - České radiokomunikace a. s.	33
Jak nahlížet na masová média a jejich využití	34
Funkce masových médií	35
Masová média a jejich moc	37
Globalizace médií	38
Průzkum vlivu médií	42
Závěr	48
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	49
Internetové zdroje:.....	50
BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE.....	51

Komunikace

Slovo komunikace pochází z latinského slova communicatio. Toto slovo znamená dorozumívání se, rozhovor, výměnu myšlenek. Podle encyklopedického slovníku jde o: „Vzájemnou výměnu informací mezi dvěma a více entitami.“ Abychom mohli mluvit o dorozumívání se, musí existovat řečník, čili osoba informace vysílající a osoba přijímající - posluchač. Z toho vyplývá, že komunikace je schopnost dorozumívání se s ostatními lidmi, potažmo živočichy, ale v našem případě pouze s lidmi. Komunikace je také vysílání a odebrání informací skrze:

Neverbální komunikaci

Verbální komunikaci

Neverbální komunikace

Touto komunikací máme na mysli dorozumívání se beze slov nebo zvuků. Jedná se o komunikaci, která využívá symboly, gesta, mimiku, značky, znaky a soustavy znaků

Symboly - signály, které mohou být přeloženy do slova nebo slov. Například, znaky, vztyčený palec atd.

Ilustrátory - spojeny s řečí a používají se pro zdůraznění slov nebo frází.

Regulátory - usměrňující, nebo řídící signály, které jsou důležité pro ukončení, nebo započetí rozhovoru. Např. kývání hlavou a pohledy.

Adaptéry - gesta a pohyby, které jsou používány pro zvládnutí našich pocitů. Např. tahání se za ušní lalůček atd.

Mimika - 3 zóny – čelo, oči, dolní část obličeje

Gestikulace - vrozená, souvisí s naturelem člověka (cholerik, melancholik, sangvinik, flegmatik)

Haptika - podání ruky, poplácání po zádech, úklona nebo uhození partnera.

Smyslová komunikace - 70% zrak, 12% sluch, 10% čich, 5% chuť, 3% hmat

Symbolická komunikace - květiny, dárky, vhozená rukavice

Proxemika (teritoriální chování) - představuje problematiku vzdálenosti a zaujímání prostoru v naší komunikaci. Máme několik komunikačních zón:

- Intimní zóna: ideální pro neverbální komunikaci s dítětem či partnerem (0-45 cm)
- Osobní zóna: velmi přátelská komunikace (40-75 cm)
- Sociální (diskrétní zóna): na poštách, v bankách (120- 200 cm)
- Veřejná zóna: do 200cm

Verbální komunikace

Jde o komunikaci, která využívá řeč jako dorozumívací prostředek. Je základním způsobem mezilidské komunikace a důležitými faktory jsou:

Tón a modulace vyjadřovaných slov a názorů. To často ovlivňuje příjemce více než výpovědní hodnota samotné myšlenky.

Stupeň plynulosti mluvy

Obsah sdělení a jeho výpovědní hodnota

Verbální komunikace je založená na slově. K vyjádření dané informace využíváme slova. Když vede rozhovor – používáme slova. Když čteme knihu – odebíráme slova v ní napsaná. Díky tomu, že slova na rozdíl od mimiky a gest mají jasný význam, můžeme přenášet informace, které mají mnohem hlubší smysl nebo komplexnější myšlenku.

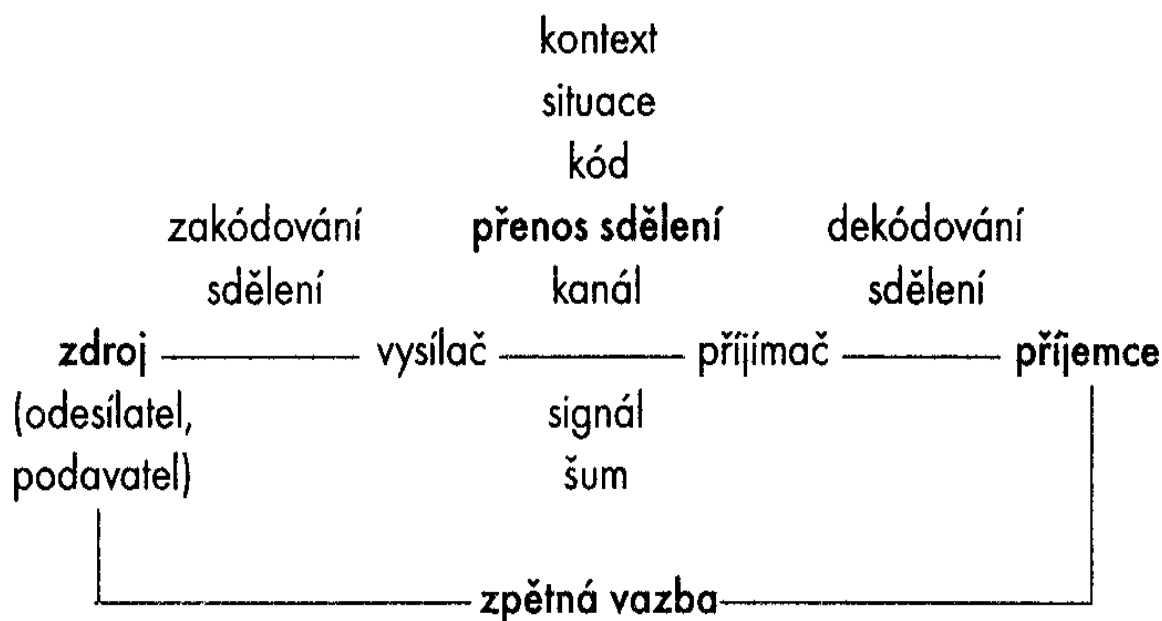
Komunikační proces

Každý komunikační akt je proces:

- Zdroj (podavatel)
- Sdělení (vznikne uspořádáním mediálního materiálu do „textu“)
- Příjemce

Když nějaké médium komunikuje se svým publikem, probíhá proces mediální komunikace. Používají se dva hlavní modely, a to model přenosový a rituálový.

„Přenosový model vykládá proces z pohledu produkce sdělení. V přenosovém modelu zdroj (odesílatel) chce vyslat sdělení. Toto sdělení zakóduje a odešle jako signál s vyžitím vysílače nějakým kanálem k příjemci signálu (adresát). Ten signál přijme, dekóduje a interpretuje. Reakce na vyslaný signál je pro zdroj zpětná vazba zda byl jeho signál správně dekódován. V celém procesu se mohou vyskytnout nejrůznější šumy (komplikace).

obr. 1 zdroj: Úvod do studia médií, Burton, G, Jirák, J, 2001

Claude Shannon a Warren Weaver – s těmito dvěma jmény bývá spojována matematická teorie komunikace, publikovaná v roce 1949. Měli za úkol zkoumat komunikační proces hlavně z pohledu podavatele. Rozlišovali tři druhy šumu. Šum technický, mechanický (poruchy), sémantický (míra porozumění) a psychologický (například při nedůvěře příjemce v podavatele)¹.

„V roce 1954 tento model obohatil Wilbur Schramm. Nejprve o faktor zkušenosti u podavatele i příjemce a pak ještě o princip interaktivity. Nevýhodou přenosového modelu ve

¹ BURTON, G., JIRÁK, J. Úvod do studia médií. 3. vydání. Místo vydání: Praha, Barrister & Principal, 2001, (s 20.)

všech jeho variantách je statická. Komunikaci vnímá jako dělitelný sled jednotlivých událostí, což stěží umožňuje pochopení role příjemce.

Zatím co přenosový model je lineární, a zdůrazňuje produkci a přenos sdělení, rituálový model je nelineární a zdůrazňuje příjemce, interpretaci sdělení, existující očekávání, interaktivitu, subjektivitu účastníka komunikace a jejich vázanost komunikační situací. V tomto směru byl velmi průkopnický Newcombův model z roku 1953, v němž poukazuje na to, že účastníci komunikace patří do určitého společenského systému a v něm k sobě mají nějaké vztahy.“²

---

² BURTON, G., JIRÁK, J. Úvod do studia médií. 3. vydání. Místo vydání: Praha, Barrister & Principal, 2001, (s 22.)

Vývoj médií

1918 - založena Československá tisková kancelář (ČTK)

Založení agentury (1918) ČTK vzniká 28. října 1918, ve stejný den jako Československá republika, tehdy pod názvem Československá tisková kancelář. ČTK byla až do 90. let 20. století státní agenturou a její dějiny jsou úzce spojeny s osudy československého státu.

Období budování a rozvoje agentury (1920–30)

V letech 1920-1930 stojí v čele agentury Emil Čermák, který je pokládán za otce zakladatele ČTK. Podařilo se mu vybudovat na svou dobu moderní tiskovou agenturu, která měla rozsáhlou síť domácích i zahraničních zpravodajů.

ČTK uzavírá smlouvy s největšími světovými agenturami – Reuters, Havas a Wolff. Zároveň se podílí na vzniku první organizace evropských tiskových agentur (Agences Alliées).

Na základě dohody uzavřené v roce 1925 s Radiojournalem se rozhlasové zpravodajství vysílá ze studia v budově ČTK.

Ve dvacátých letech je také založeno obrazové zpravodajství pod vedením Artuše Černíka. Vznikají základy fotoarchivu ČTK, i když jeho výraznější rozvoj se datuje do let třicátých. Archiv je průběžně doplňován. Dnes obsahuje přes 5 milionů snímků.

V září 1930 se ČTK stěhuje do nové funkcionalistické budovy v Opletalově ulici v Praze. V březnu 1939 dochází k obsazení Československa nacistickým Německem. Zprávu o této události přečetl prostřednictvím rozhlasového zpravodajství ČTK herec Zdeněk Štěpánek. V důsledku zřízení protektorátu Čechy a Morava a vzniku Slovenského štátu se od ČTK odděluje její slovenská část.³

---

³ Česká Tisková Kancelář, http://www.ctk.cz/o_ctk/historie/

1919 - 1. pokusy s vysíláním mluveného slova v Československu

„již koncem roku 1918 bylo dosaženo oboustranné spojení s Paříží. Stanice sloužila především k vysílání a přijímání tajných depeší ministerstva zahraničí. Na jaře roku 1919 bylo vysílací zařízení přestěhováno ze sklepa rozhledny do objektu vozatajského praporu za Hladovou zdí, vysílač byl také vybaven novou anténou pro příjem a vysílání zpráv...

Toto zařízení umožnilo, aby se v roce 1919 uskutečnilo na petřínské stanici první radiotelefonické vysílání. Poměrně stále ještě málo výkonná francouzská vysílačka byla nahrazena elektronkovou firmy Telefunken o výkonu 10 kW, jež byla uvedena do provozu v červenci 1920 a ihned navázala velmi kvalitní spojení s Paříží, Moskvou a Římem...

Tato první československá stanice, jakož i všechny brzy postavené radiotelegrafní stanice, podléhala vojenské správě, která v roce 1920 pochopila důležitost rádiového spojení pro obnovený stát a podle finanční situace se snažila vybudovat vlastní radiotelegrafní síť a dílny. Za rychle se měnících technických okolností přestala mít radiotelegrafie význam jen pro vojenství, stala se také součástí dopravy.

S Petřínskou stanicí byl také uskutečněn i druhý pokus o vysílání slova a hudby, to byl hodinový pořad k oslavě druhého výročí samostatné Československé republiky 28. října 1920. V listopadu 1920 rozhodla ministerská rada, že celá radiotelegrafie spadne pod ministerstvo pošt a telegrafů⁴

1921 - 1. pravidelné rozhlasové vysílání na světě - stanice KDKA v USA

Rozhlasová stanice KDKA se studiem v Pittsburghu začala jako první na světě vysílat v roce 1921. Na území Spojených Států Amerických již o rok později působilo více jak 500 rozhlasových stanic. Nejprve šlo o vysílání zpravodajství, přednášek a bohoslužeb. Postupem času se v éteru začaly objevovat nejrůznější druhy hudby. Během 30. let se ve Spojených Státech

---

⁴KÖPPLOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003 (s. 9)

zrodilo mnoho rozhlasových stanic a počty posluchačů vzrostly na milióny. Proto se období po roce 1930 v USA v rozhlase říká „zlatá éra“.

1922 - zahájeno rozhlasové vysílání ve Velké Británii - BBC v Londýně

Jako odpověď na zvyšující se popularitu rozhlasového vysílání, byl vysílač 2LO nainstalován na střechu budovy Selfridges v Londýnské Oxford street, který disponoval mnohem silnějším signálem. Vysílač byl používán do roku 1929.

První zpravodajskou relaci četl 14. Listopadu roku 1922 Arthur Burrows. Každou zprávu četl dvakrát – jednou rychle a jednou pomalu a ptal se posluchačů, který z přednesů mají radši (jedna z prvních ukázek výzkumu trhu).⁵

1923 - zahájeno 1. pravidelné rozhlasové vysílání v ČSR – Radiojournal

„Ve 20:15 hodin bylo zahájeno pravidelné rozhlasové vysílání v ČSR – provozované soukromou společností Radiojournal (právně ustanovena až v červnu 1923) na dlouhých vlnách telegrafního vysílače poštovní zprávy na kbelském letišti. Další dva vysílače, které byli umístěny v tomto objektu vysílali radiotelegrafické zprávy Československé tiskové kanceláře a meteorologické zprávy. „Studio“ bylo umístěno ve stanu půjčeném od „Prázdninové péče o mládež“, na podzim bylo přemístěno do dřevěného přístřešku u budovy. Vysílalo se hodinu denně, od 20:15 do 21:15 hodin, hlavně hudba, dále drobné zpravodajství, předpovědi počasí apod. Po uvedení do provozu vysílače Strašnice v roce 1925 se vysílalo ve Kbelích pouze dvakrát

---

⁵BBC, <http://www.bbc.co.uk/historyofthebbc/resources/factsheets/1920s.pdf>

týdně ve večerních hodinách, hlavně burzovní zprávy. V roce 1928 bylo středisko Kbely zrušeno. “⁶

1923 - vynalezena snímací elektronka (Vladimir Kosma Zworykin)

Rozvoj výroby a používání elektronek byl umožněn na základě vynálezu ruského vynálezce, inženýra a průkopníka v oblasti televizního signálu Vladimíra Zworykina (1888 – 1982) ve dvacátých letech 20. století. Byl jím vynález snímací elektronky s názvem ikonoskop. Jednalo se o elektronku pracující na principu fotoemise elektronů. Nevýhodou této elektronky je malá citlivost.

Tato elektronka se používala v televizních kamerách k přeměně dopadajícího světla na elektrický proud. Vzhledem k její malé citlivosti bylo nutné velké osvětlení snímané scény.⁷

1924 - 1. sportovní rozhlasový přenos, reportáž z boxu v Praze na Letné

„2. 8. 1924 byl vysílán první sportovní rozhlasový přenos (ze stadiónu na pražské Letné), box: Frolík versus Hers, Rose versus Knight). Utkání v rozhlase komentoval Adolf Dobrovolný na základě na základě průběžných telefonických informací Jiřího Hojera. Šlo o pokus o reportáž.“⁸

---

⁶ KÖPPOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003 (s. 10)

⁷ Encyclopedia Britannica, <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/658633/Vladimir-Kosma-Zworykin>

⁸ KÖPPOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003 (s. 14)

1925 - 1. přímý rozhlasový přenos z Národního divadla, opera Dvě vdovy

„12. 2. 1925 byla vysílána opera z Národního Divadla (Smetanovy Dvě Vdovy). Byl to první evropský přímý přenos celého divadelního představení. Šlo o pasivní technickou účast rozhlasu na představení.“⁹

1925 - 1. televizní společnost - Television Ltd. (John Baird, zakladatel)

John Baird založil v roce 1925 první televizní společnost na světě s názvem Television ltd. Člénům Royal Institut představil v roce 1926 svou mechanickou televizi. Ta byla ovšem nespolehlivá díky tomu že ke své funkci potřebovala vysokou rychlost otáčení kotouče a měla nízkou kvalitu obrazu.¹⁰

1927 - rozhlasové přenosy do zahraničí - stanice Radiojournal

„V Únoru roku 1927 se Bratislava napojila na celostátní vysílání Radiojournalu (simultánní vysílání).

---

⁹ KÖPPLOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003 (s. 15)

¹⁰ Baird Television, <http://www.bairdtelevision.com/>

A v tomtéž roce se konal mezinárodní přenos z Prahy do Vídně (Symfonický orchestr České filharmonie ze Smetanovy síně Obecního domu v Praze). Při něm již byli použity modernější mikrofony firmy Reisz – Marconi a nové přenosné zesilovače.

26. 3. 1927 se uskutečnilo opačné vysílání z Vídně do Prahy. „¹¹

1927 - 1. zvukový film - The Jazz Singer společnosti Warner Bros. v USA

„Americký muzikálový film „The Jazz Singer“ byl 6. září 1927 prvním zvukovým filmem. Sice D. W. Griffith již v roce 1921 uvedl film se zvukem, ale jednalo se pouze o jeden krátký zpěv v celém filmu s názvem „Dream street“. „The Jazz Singer“¹²

1931 - vyvinut stereofonní záznam - firma EMI ve Velké Británii

Anglická firma EMI vyvinula stereofonní záznam na gramofonovou desku. Jde o vícekanálový záznam zvuku, který fungoval na principu mechanického záznamu dvou kanálů zvuku do desky. V úhlu 45° proti rovině desky jsou naproti sobě dvě zvukové stopy – pravá a levá. Hrot přenosky byl této drážce uzpůsoben. Tento systém záznamu mohl být využit i pro přehrávání desek se stereofonním záznamem na monofonních gramofonech. I když hrot přenosky nijak uzpůsoben nebyl, tak součet obou dvou stop se rovnal monofonnímu záznamu.¹³

---

¹¹ KÖPPLOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003 (s. 25)

¹² MONACO, J., Jak číst film, 1. vydání. Místo vydání: Praha, Albatros, 2006 (s. 56)

¹³ EMI Music, <http://www.emimusic.com/about/history/#>

1935 - 1. plně barevný film - The Vanity Fair

V roce 1917 vymýšlí Herbert T. Kalmus nový filmový proces, zvaný Technicolor. Filmová pole byla barvena na černo a zeleno a z nich byl utvořen jediný filmový pás. V roce 1917 vznikl tímto procesem i první film. Jelikož kvalita filmu byla nevalná, Kalmus tento systém inovoval a vznikl třibarevný Technicolor. Disney tento proces využil u prvního barevného filmu, kterým byl kreslený „Flowers and Tears“ v roce 1932. O tři roky později, tedy v roce 1935 byl natočen první hraný plně barevný film The Vanity Fair.¹⁴

1936 - zahájeno první pravidelné televizní vysílání na světě - stanice BBC

První veřejné televizní vysílání ve „vysokém rozlišení“ na světě bylo uskutečněno stanicí BBC z budovy Alexandra Palace v roce 1936. Byli zde naistalovány dva konkurenční systémy. První systém byl Marconi – EMI se 405 řádky a druhý systém Baird s 240 řádky zobrazení a každý se svým vlastním vysílacím studiem. Tyto systémy se týden co týden střídají až do roku 1937, kdy je vybrán Marconi – EMI 405 řádkový systém.¹⁵

1937 - 1. přímý televizní přenos, korunovace krále Jiřího VI. ve Velké Británii

V Anglii při příležitosti korunovace krále Jiřího VI. proběhl první přímý přenos. Jednalo se o přenos korunovačního procesí. Samotná korunovace proběhla bez přítomnosti kamer, jelikož se mělo za to, že korunovace sama je příliš posvátná. Tento přenos byl důležitý ještě kvůli faktu, že se jednalo o první přímý přenos, který využil televizní techniku mimo vysílací dodávku.

V tomtéž roce vyvinula televizní stanice BBC opět jako první mikrofon pro venkovní vysílání, který byl určen pro řeč a eliminoval šum, praskání a hluk.

---

¹⁴ MONACO, J., Jak číst film, 1. vydání. Místo vydání: Praha, Albatros, 2006 (s. 84)

¹⁵ BBC, <http://www.bbc.co.uk/historyofthebbc/resources/factsheets/1930s.pdf>

1945 - 1. myšlenka multimediální knihovny - Memex (Vannevar Bush)

Vannevar Bush jinak přezdíván jako Memex Bush, kvůli své myšlence informační knihovny (a portmanteau of "memory" and "index" čili zařízení pro paměť a seznam). Ta by měla sloužit jedinci k ukládání informací a jejich zpětnému prohlížení. Memex měl fungovat podobně jako lidský mozek a měl vytvářet propojení a asociace mezi uloženými informacemi. Zařízení nikdy nebylo stvořeno, ale měla to být soustava s několika monitory, klávesnicí a mnoha páčkami pro ovládání.

Myšlenku takového zařízení publikoval Vannevar Bush v roce 1945 v měsíčníku The Atlantic Monthly jako součást článku As We May Think (překlad : Jak Si Možná Myslíme). Systém měl pracovat například s mikrofilmem pro ukládání informací. Tato myšlenka byla vzorem mnoha vývojářů při pozdějším vývoji internetu.¹⁶

1948 - 1. zkušební vysílání televize v Československu

„23. 3. 1948 Skupina vědců vojenského technického ústavu představila novinářům první československé televizní zařízení se superkinoskopem IS9, s obrazek 625 řádků a 25 snímky za sekundu a obrazovkou RČM 30 (poměr šířky a výšky obrazu byl 4:3, zvuk s modulací 45 Mc za sekundu, obraz na kmitočtu 62 Mc za sekundu). Velitel VTÚ generál Josef Trejbal uvítal přítomné novináře z televizní obrazovky. Televizní systém byl postaven na základě americké normy NTSC .

Od 15. Května do 11. Června bylo na mezinárodní výstavě rozhlasu v Praze (MEVRO) veřejnosti představeno televizní zařízení – televizní řetězec se dvěma kamerami, režijní a synchronizační aparaturou, zvukovým zařízením a obrazovým signálem rozvedeným do koaxiálního kabelu. Studio bylo umístěno na novém výstavišti Pražských vzorkový veletrhů. Kamera snímala provoz na křižovatce Dukelských hrdinů a Veletržní., kam vedla okna

---

¹⁶ Wikipedia, <http://en.wikipedia.org/wiki/Memex>

promítacího sálu. Navštěvníci se tak mohli okamžitě přesvědčit, že na obrazovce vidí stejné dění, jaké v tutéž chvíli probíhá na ulici.

V tomtéž roce na výstavě Východní Čechy předvedl národní podnik Tesla Pardubice první kompletní televizní řetězec vlastní výroby.

Od 4. Července prověřili technici Vojenského technického ústavu televizní zařízení při pokusných přenosech vysokofrekvenční cestou z XI. vysokoškolského sletu v Praze. U dvaceti pěti přijímačů z Vojenského technického ústavu, umístěných v budovách Československého Rozhlasu, Rudého Práva, Všeobecné nemocnice a na filmové výstavě, se vystřídalo celkem 100 000 lidí. Tři superkinoskopové kamery byly umístěny na Strahovském stadionu v hledišti, na střeše hlavní tribuny a na cvičišti. Zařízení obrazové režie se nacházelo na hlavní tribuně, která byla koaxiálním kabelem a modulační linkou spojena s vysílačem na Petříně. ¹⁷

1950 - zahájeno československé vysílání Rádía Svobodná Evropa

„4. 7. 1950 Rádio Svobodná Evropa vstoupilo do éteru. Prostřednictvím krátkovlnného vysílače umístěného na nákladním autě, které se pohybovalo v blízkosti československých hranic, byl odvysílán pokusný třicetiminutový pořad do Československa. Byl připraven vznikající československou redakcí v New Yorku (vedená v letech 1950-1961 Ferdinandem Peroutkou) a skládal se ze zpráv, politické analýzy a komentáře. 14. Července proběhlo vysílání do Rumunska, 4. srpna do Maďarska a Polska a 11. srpna do Bulharska. ¹⁸

---

¹⁷ KÖPPLOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003 (s. 189)

¹⁸ Rádio Svobodná Evropa, Radio Free Europe, 2012, <http://www.rferl.org/info/history/133.html>

1953 - 1. veřej. vysílání Československé televize z Měšťanské besedy v Praze

„Dne 1. 5. 1953 bylo zahájeno veřejné zkušební vysílání československé televize. První studio, které mělo oficiální název Československý rozhlas – Televizní studio Praha, bylo umístěno v objektu měšťanské besedy ve Vladislavově ulici 20 v Praze 1, kde ale zároveň bydlelo v normálních bytech 27 nájemníků. Studio mělo k dispozici dvě prototypové kamery a jeden filmový snímač 35mm. Prototyp československého televizního vysílače byl umístěn na rozhledně na Petříně. První televizory ověřovací série začal vyrábět národní podnik Tesla Pardubice. Televize první den odvysílala z filmového pásu toto:

1. Úvodní slovo pronesl Jaroslav Marvan.
2. Česká filharmonie zahrála kantátu Václava Dobiáše „Buduj Vlast – posílíš mír“.
3. Náměstek předsedy Československého rozhlasového výboru Jozef Vrabec oficiálně zahájil televizní vysílání.

4. Filmové aktuality: návštěva prezidenta Zápotockého u vojáku, záběry účastníků cyklistického závodu PBV, udělení řádu nejlepším pracovníkům. František Filipovský přímo ve studiu přednesl monolog z Moliérova lakomce. Televize vysílala tři dny v týdnu (v letě dva dny), týdně 3,8 hodiny. Obraz byl vysílán z vysílače umístěného na Petřínské rozhledně. První dva roky byly pravidelnou součástí televizního programu filmové týdeníky. Do roku 1956 přebírala televize v době od 19:00 do 19:30 zvukovou modulaci rozhlasových novin, přičemž se snímal diapozitiv „Posloucháte Rozhlasové noviny“. V pražském televizním studiu pro všechny programové celky nejdříve interně pracoval pouze jeden režisér (Antonín Dvořák) a tři kameramani (Eduard Landisch, Jan Kraus, Jaroslav Utíkal) z Československého státního filmu. V září roku 1953 mělo Televizní studio Praha již 18 zaměstnanců, z toho 3 dramaturgy a 9 produkčních. V prvním roce bylo odvysíláno 132 hodin a 86 televizních pořadů. “¹⁹

---

¹⁹ KÖPPLOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003 (s. 193)

1954 - zahájeno pravidelné televizní vysílání Československé televize

„V roce 1954 rok po zahájení zkušebního provozu televize vysílala již 8.8 hodin týdně, za rok 1954 celkem 457 hodin, 189 pořadů, z nichž 51 bylo určeno výhradně pro děti a mládež. Politicko-zpravodajské pořady tvořily 21% vysílacího času, umělecké pořady 63% (dramatické pořady 24.9%, filmy 32.6%, hudební pořady 5.5%) a vysílání pro děti 16%. V ČSR bylo 3 833 majitelů televizních koncesí. Vzniklo programové ústředí, které se stalo programově plánovacím a koordinačním útvarem Televizního studia Praha. První vedoucí programu Ivan Urban musel v průběhu roku ze zdravotní důvodů odstoupit a na jeho místo nastoupil Jan Zelenka. Televizi tvořila čtyři oddělení: Literárně-dramatické oddělení vedl František Daniel (dramaturgie a realizace), zpravodajsko-politické Viktor Růžička, dětské oddělení Oldřich Kryštofek a oddělení filmových režisérů Antonín Dvořák. Televize uvedla první televizní inscenaci opery (Dvořákova Rusalka). Studio Měšťanská beseda bylo vybaveno filmovým snímačem 16mm. Vznikla filmová výrobní skupina, která zajišťovala výrobu filmových dotáček do živých studiových pořadů i celistvých hraných televizních filmů.

9. 2. 1954 vláda přijala ustanovení č. 232. Prohlásila televizní vysílání od 25. Února 1954 za pravidelné a stanovila koncesionářský poplatek v hodnotě 15 korun měsíčně, který byl vyhlášen k 25. Únoru, ale začal být vybírán až od 1.ledna 1955. “²⁰

1954 - 1. televizní přenos sportovního utkání

„24. 10. 1955 odvysílala televize šot z mezistátního utkání atletů ČSR – SSSR, při němž sovětský atlet Vasilij Kuc vytvořil nový světový rekord v běhu na 5000 metrů. Tento šot byl prvním pohyblivým materiálem, který natočili a odvysílali zaměstnanci Televizního studia v týž den, kdy se událost stala. Až do té doby vysílané zpravodajské materiály natáčeli pracovníci československého filmu.

---

²⁰ KÖPPLOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003 (s. 189)

7. 11. Téhož roku odvysílala televize první vlastní reportáž (natočena na 16mm kameru, záběry z manifestace k výročí VŘSR na Staroměstském náměstí).“²¹

1969 - vzniká předchůdce internetu - Arpanet, propojeny 4 univerzity v USA

V roce 1969 vzniká v USA byla spuštěna do provozu počítačová síť ARPANET (Advanced Research Project Agency Network). Vznik sítě ARPANET financovalo americké Ministerstvo obrany jako komunikační prostředek mezi čtyřmi americkými univerzitami a výzkumnými laboratořemi a pro vzdálené ovládání počítačů. Neměl mít žádné centrum, aby v případě zničení jedné části mohl fungovat dál.

Postupně během roku 1969 se do sítě ARPANET zapojili čtyři univerzity:

1. University of California Los Angeles (UCLA)
2. Stanford Research Institut (SRI)
3. University of California Santa Barbara (UCSB)
4. University of Utah

29. října 1969 na UCLA se uskutečnil pokus o dálkové přihlášení se na počítač umístěný v SRI. Tento pokus byl úspěšný a došlo k prvnímu datovému přenosu. Pro vzájemnou komunikaci mezi uzly byl použit protokol NCP (Network Control Program). V průběhu let počet těchto uzlů přibýval na celém území USA. V roce 1970 jich bylo 13, v roce 1972 již 29 a v roce 1973 již 40.

Do Evropy se dostal ARPANET až v roce 1973 připojením Norska a Velké Británie. V těchto letech se již využíval ARPANET pro poštovní služby.²²

---

²¹ KÖPPLOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003 (s. 197)

²² About.com, <http://inventors.about.com/library/weekly/aa091598.htm>

1970 - začíná vysílání druhého televizního programu v Československu

„9. 2. 1970 Bylo zahájeno zkušební vysílání Československé televize na dvou programech.

O tři měsíce později, tedy 10. Května, bylo zahájeno vysílání druhého programu Československé televize, nejprve jen na 6 hodin týdně a to v úterý, čtvrtek a neděli.

14. 7. Bylo uskutečněn první barevný přímý přenos Československé televize do zahraničí z mistrovství světa v lyžování ve Vysokých Tatrách. Šlo o 28 hodin programu do 30 států světa.“²³

1972 - 1. případ investigativní žurnalistiky - americká aféra „Watergate“

Jedna z největších afér ve Spojených Státech Amerických „Watergate“ , pojmenovaná podle budovy v níž měla sídlo Americká Demokratická strana (Watergate building, Washington, D.C.), „5 Held in Plot to Bug Democrats' Office Here“²⁴ (překlad: „5 Zadržených ve Spiknutí o Umístění Štěnice v Kanceláři Demokratů“), takto zněl titulek na úvodní straně The Washington Post z neděle 18. Června 1972. Tato aféra vypukla poté co bylo zadrženo pět mužů v sídle Demokratické strany. Muži byli maskováni jako obyčejní lupiči. Vyšetřováním se zjistilo, že šlo o pracovníky skupiny pracující pro republikánského prezidenta Richarda Nixona, sestavené z bývalých členů Ústřední zpravodajské služby (CIA), kteří měli za úkol umístit do kanceláře Demokratické strany odposlouchávací zařízení. Největší pokroky v samotné případu ovšem neučinila policie ani tajná služba , ale tisk. Tímto případem se zabývali tři společnosti - The New York Times, Time, ale hlavně The Washington Post. Carl Bernstein a Bob Woodward dva novináři pracující pro The Washington Post, kteří díky své práci dokázali takto složitý komplot dešifrovat. „Deep Throat“ krycí jméno anonymního zdroje, se kterým spolupracovali, patřilo tehdejšímu zástupci ředitele FBI Williamu Marku Feltovi. Woodward (odhalení identity

---

²³ KÖPPLOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003 (s. 244)

²⁴The Washington Post, <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/politics/special/watergate/part1.html>

anonymního zdroje proběhlo teprve v roce 2005), který se s ním tajně scházel na podzemních parkovištích, přišel na to, že případ vloupání do budovy Watergate je součástí velkého spiknutí vedeného kanceláří prezidenta Nixona z Bílého domu.

Tento případ vedl k tomu, že Richard Nixon po nátlaku amerického kongresu rezignoval na úřad prezidenta USA a také k odsouzení takzvané „Watergateské Sedmičky“. Šlo o jeho spolupracovníky, kterými byli H. R. Haldeman, J. Ehrlichman, J. N. Mitchella, Charlese Colsona, Gordona C. Strachana, Roberta Mardiana a Kennetha Parkinsona. Mimo zápis byl u soudu označen Nixon jako spoluviník spiknutí. Samotný soud s ním začal v roce 1974.

Tato aféra se nezapsala do dějin „jen“ jako ohrožení demokratických hodnot v USA, ale v mediálním světě hlavně jako první ukázka investigativní žurnalistiky na světě.²⁵

Výňatek z originálního článku The Washington Post z roku 1972:

“5 Held in Plot to Bug Democrats' Office Here“

„By Alfred E. Lewis

Washington Post Staff Writer

Sunday, June 18, 1972“

„Five men, one of whom said he is a former employee of the Central Intelligence Agency, were arrested at 2:30 a.m. yesterday in what authorities described as an elaborate plot to bug the offices of the Democratic National Committee here.

Three of the men were native-born Cubans and another was said to have trained Cuban exiles for guerrilla activity after the 1961 Bay of Pigs invasion.

They were surprised at gunpoint by three plain-clothes officers of the metropolitan police department in a sixth floor office at the plush Watergate, 2600 Virginia Ave., NW, where the Democratic National Committee occupies the entire floor.

---

²⁵The Washington Post, <http://www.washingtonpost.com/watergate>

There was no immediate explanation as to why the five suspects would want to bug the Democratic National Committee offices or whether or not they were working for any other individuals or organizations.’’

/..../

„All wearing rubber surgical gloves, the five suspects were captured inside a small office within the committee's headquarters suite.

Police said the men had with them at least two sophisticated devices capable of picking up and transmitting all talk, including telephone conversations. In addition, police found lock-picks and door jimmies, almost \$2,300 in cash, most of it in \$100 bills with the serial numbers in sequence.

The men also had with them one walkie-talkie, a short wave receiver that could pick up police calls, 40 rolls of unexposed film, two 35 millimeter cameras and three pen-sized tear gas guns.’’²⁶

Překlad Výňatku z originálního článku The Washington Post z roku 1972:

„ 5 Zadržených ve Spiknutí o Umístění Štěnice v Kanceláři Demokratů “

–
„Od Alfred E. Lewis
Washington Post Staff Writer
Sobota, 18. Červen, 1972“

„Pět mužů, ze kterých jeden prohlásil, že je bývalý pracovník Ústřední zpravodajské služby, byli zatčeni včera ve 2:30 hodin ráno. Úřady událost vysvětlují jako propracované spiknutí za účelem umístění odposlechu do kanceláře komise Demokratické strany.

Tři muži jsou rodilí Kubánci a o dalším bylo řečeno, že měl trénovat Kubánské exulanty pro partyzánské aktivity po invazi v Zátocě Sviní v roce 1961.

---

²⁶ LEWIS, E.A., vydavatel: The Washington Post, 18. 6. 1972, (s. 1)

Byli překvapeni třemi ozbrojenými důstojníky metropolitní policie v civilu, v kanceláři luxusní budovy Watergate, 2600 Virginia Ave., NW, kde národní komise Demokratické strany zabírá celé patro.

Na místě neměli podezřelí žádné vysvětlení proč zde chtěli umístit odposlech nebo zda-li pracují pro nějakého jednotlivce, či organizaci.’’

/..../

„Všichni měli nasazené gumové chirurgické rukavice, pět podezřelých bylo zadrženo uvnitř malé kanceláře umístěné v apartmá ustředí strany.

Policie prohlásila, že u sebe měli nejméně dvě sofistikovaná zařízení schopná přijímat i vysílat jakýkoliv rozhovor, včetně telefonního. Navíc u nich policie našla nástroje pro otevírání dveří, 2300 dolarů, většinou ve 100 dolarových bankovkách se sériovými čísly v sekvenci.

Muži u sebe měli i jednu vysílačku a krátkovlnný přijímač, který uměl odposlouchávat policejní vysílání, 40 rolí nevyvolaného fotografického filmu, dva 35milimetrové kamery a tři kapesní zbraně se slzným plynem. ‘‘²⁷

1973 - zahájeno pravidelné barevné televizní vysílání v Československu

„9. 5. 1973 ČST uvedla do provozu barevný odbavovací komplex na Kavčích horách a Studio Petr Bezruč v Ostravě. Na druhém programu pravidelné barevné vysílání.

Ve dnech 3. a 4. prosince uskutečnila ČST první přímé přenosy prostřednictvím sovětské telekomunikační družice Molnija (Návštěva generálního tajemníka ÚV KSČ Gustáva Husáka v Indii). ‘‘²⁸

---

²⁷ LEWIS, E.A., vydavatel: The Washington Post, 18. 6. 1972, překlad: VALÍK, M., (s. 1)

²⁸ KÖPPLOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003 (s.250)

1980 - vznik zpravodajské televize - CNN v USA (Ted Turner)

V roce 1980 založil Ted Turner zpravodajskou televizní stanici CNN (Cable News Network). Byla to první televize se čtyřadvaceti hodinovým zpravodajským vysíláním. CNN vysílá hlavně ze své centrály CNN Center v Atlantě. Mnoho dalších studií se nachází různě po Spojených Státech, ale ty patří Mateřské společnosti Time Company.²⁹

1983 - síť ARPANET oddělena od ministerstva obrany USA, rozšíření do komerční sféry

V roce 1983 se síť MILNET oddělila od ARPANETu. Síť MILNET (Military Network) byla počítačovou sítí armády, jednalo se o propojení různých složek armády, které nepodléhaly utajení.

V tomtéž roce se nahradil protokol NCP protokolem TCP/IP. Tyto protokoly dovolily širší využití ARPANETu a jeho komercializaci a touto změnou začala doba, kdy se ARPANET dá nazývat přímým předchůdcem dnešního Internetu.³⁰

1989 - publikován návrh vývoje www (Tim Berners-Lee)

Sir Timothy John „Tim“ Berners-Lee narozen 8. Června 1955 znám také pod přezdívkou „TimBL“ je vědec na poli informačních technologií a vyučuje na Massachusetts Institute of Technology a je vynálezcem World Wide Webu (WWW). V roce 1989 vytvořil první návrh projektu vytvoření distribuovaného hypertextového systému a tímto byl zahájen projekt WWW.

25. prosince 1990 za pomoci Roberta Cailliau a mladého studenta z CERNu (CERN – Evropská organizace pro jaderný výzkum), provedl první úspěšnou komunikaci mezi distribuovaným hypertextovým systémovým (HTTP) klientem a serverem přes Internet.³¹

---

²⁹ history.com, <http://www.history.com/this-day-in-history/cnn-launches>

³⁰ Wikipedia.com <http://en.wikipedia.org/wiki/ARPANET>

³¹ NEUMANN, F., Dějiny informatiky: od abaku k internetu, 1. vydání. Místo vydání: Praha, nakladatelství Academia, 2009 (s.345-367)

1989-1990 - Postupná komercializace českých médií a otevření mediálního trhu

1990 - začala vysílat komerční rozhlasová stanice - Evropa 2

„21. 3. 1990 začala vysílat komerční francouzsko-česká rozhlasová stanice Evropa 2 (ve francouzštině), ředitelem byl Michel Fleischmann a programovým ředitelem byl Josef Vlček. Signál pokrýval Prahu a část Středočeského kraje. Evropa 2 byla samostatný subjekt v rámci sítě francouzských Evrop 2.“³²

1991 - představen 1. internetový prohlížeč - WorldWideWeb v CERNu

Sir Timothy John Bernes-Lee vytváří pro World Wide Web první prohlížeč s názvem WorldWideWeb (později byl přejmenován na Nexus), který byl spuštěný na operačním systému NeXTSTEP a zároveň byl spuštěn první webový server CERN HTTPd (zkratka pro distribuovaný hypertextový protokol daemon)³³

---

³² KÖPPLOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003 (s.96)

³³ NEUMANN, F., Dějiny informatiky: od abaku k internetu, 1. vydání. Místo vydání: Praha, nakladatelství Academia, 2009 (s.424)

1992 - oficiální připojení ČR do sítě www na ČVUT v Dejvicích

Za oficiální datum prvního připojení ČR k internetu se považuje datum 13. únor 1992. Toto datum se zapsalo do historie internetu v ČR tím, že v pražském ČVUT došlo ke zřízení připojení do internetového uzlu v Linci v Rakousku. Nejprve se jednalo pouze o běžnou komutovanou telefonní linku, později ale tato internetová přípojka byla nahrazena pevnou linkou. Od tohoto data tedy byl do ČR zaveden internet.

1992 - veřejnoprávními médii v ČR se stávají Český rozhlas, ČT a ČTK

1994 – Spuštění první celoplošné televizní stanice Nova

„4. 2. 1994 vysílání zahájila celoplošná soukromá televizní stanice TV Nova. Začala jako první televize u nás přerušovat program reklamou, což neodpovídalo české zákonné normě. Rada ČR pro rozhlasové a televizní vysílání se přiklonila k možnosti pozměnit zákon, aby bylo vkládání reklam do filmů komerčním televizím umožněno.“³⁴

---

³⁴ KÖPPLOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003 (s.288)

1994 - 1. pokusy investigativní žurnalistiky v ČR

„První zkušenosti s investigativní žurnalistikou v Čechách měl deník Mladá fronta DNES a to hlavně zde pracující Jaroslav Kmenta, již od roku 1993. Spolu s ním se tomuto žánru věnoval Jiří Kubík se Sabinou Slonkovou, kteří pomohli svou prací vynést na světlo světa a rozluštit řadu důležitých kauz. Další důležitá jména investigativní žurnalistiky v Čechách jsou Jana Macháčková, Jana Lorencová, Josef Klíma, Jaroslav Spurný nebo Janek Kroupa.“³⁵

1994 - spuštěn 1. webový vyhledávač a katalogový server - Yahoo!

Americká společnost Yahoo! Inc. byla založena v roce 1994 dvěma studenty Stanfordské univerzity Jerry Yangem a Davidem Filoem (webová stránka Yahoo se zprvu jmenovala „David and Jerry's Guide to the World Wide Web“ - Davida a Jerryho Návod k World Wide Webu‘‘). Webová stránka Yahoo.com byla stvořena 18. Ledna, 1995 a spuštěna do provozu byla o tři měsíce později, tj. 1. Března 1995. Dnes Yahoo.com patří mezi největší internetové portály světa, je dostupný ve více jak třiceti jazycích a jejich stránky, podle údajů z roku 2010 navštíví měsíčně kolem 700 000 000 uživatelů počítačů.³⁶

1996 - vznikl v ČR katalogový server - www.seznam.cz

Seznam.cz je prvním českým portálem na Internetu, založený v roce 1996 Ivem Lukačevičem. Do dnešního dne jde o největší český fulltextový internetový vyhledávač na našem internetu.

---

³⁵ KÖPPLOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003 (s.294)

³⁶ Bussinesworld.cz, <http://businessworld.cz/ostatni/historie-yahoo-5842>

1996 - 1. elektronický časopis - Neviditelný pes (Ondřej Neff , zakladatel)

Neviditelný pes. První český ryze internetový deník. Založeno 23. Dubna 1996. Touto větou se dodnes pyšní internetový deník hned na své úvodní straně. Toto médium bylo založeno Ondřejem Neffem po tom, co přestal spolupracovat s Janem Čulíkem, vydavatelem Britských listů, když uveřejnil článek o Neffově spolupraci na poněkud zvláštní privatizaci deníku Mladá fronta DNES.³⁷

1998 - počátek terestriálního digitálního vysílání v USA a Velké Británii

V USA a ve Velké Británii začalo digitální terestriální vysílání (DVB-T). Do té doby se vysílalo digitálně pouze přes satelit (DVB-S) a přes kabel (DVB-C).

2000 - zkušební digitální tel. vysílání v ČR - České radiokomunikace a. s.

V roce 2000 začal v Čechách zkušební vysílací provoz terestriálního digitálního signálu (DVB-T). Toto vysílání bylo celoplošně spuštěno na území České Republiky 21. Října 2005

---

³⁷ <http://neviditelnypes.lidovky.cz/>

Jak nahlízet na masová média a jejich využití

Možná nejlepší cestou jak ocenit roli masových médií v našich životech a v naší společnosti by bylo představit si možnost, že najednou všechny systémy, které nám dodávaly informace, by přestaly existovat. Jak bychom zjistili co je na prodej za zboží v obchodě na druhém konci města? Jak by jsme zjistili, která písnička je zrovna populární? Jak by jsme věděli, jaká je zrovna milostná situace Angeliny Jolie? (Byla by vůbec Angelina Jolie známa?) Věděli bychom co se děje a jaká je situace na Blízkém východě? Znali by jsme pozadí rezignace nějakého politika? Věděli by jsme kde a jak strávit večerní volno? Očividně jsou masová média důležitou součástí našich životů.

Vliv masových médií můžeme rozdělit do dvou základních kategorií. 1. Můžeme nahlízet na jejich vliv ze sociologického hlediska s širokým celospolečenským záběrem. Tento přístup se občas nazývá makroanalýza. 2. Nebo se můžeme zaměřit na jednotlivé příjemce obsahů sdělení, na diváka, a zjišťovat jak používá masová média. Tento přístup se nazývá mikroanalýza.

(The Dynamics of Mass Communication, Joseph R. Dominick)

Funkce masových médií

Na začátku byla komunikace a informovanost nízká. V prehistorických dobách se lidé o různých konfliktech a svém okolí dozvídali přímou komunikací a kontaktem se svým okolím. Prehistorický člověk nevěděl, že je za kopcem mamut dokud nepřešel přes kopec k němu, nebo naopak. S vývojem věků, kdy se začaly stavět rozhledny, které dovolily člověku vidět za kopec, se jeho informovanost zvýšila, ale komunikace byla stále pomalá. Spravit někoho na americkém kontinentu o tom, že v Evropě zuří válka v průběhu 17. či 18. století byla záležitost, která trvala několik týdnů, ne-li měsíců a v době mezi odesláním informace a jejím příjmem mohla být válka již dávno u konce. Díky telegrafům, dopravním prostředkům, telefonům, televizím, satelitům či internetu je dnes komunikace mnohem rychlejší a efektivnější. Na světě jsou hordy reportérů připravených k tomu nás informovat. A toto je nejdůležitější role masových médií – informovat. Informovat o věcech, ke kterým se samy nemáme možnost dostat. Jejich reportáže či záběry jsou z místa natočení odeslány do masmediálních organizací jako je například CNN a zde jsou dále zprodukovány pro různé země a odeslány do různých koutů světa.

Naše touha po informacích je neuvěřitelná a také díky tomu je trh, který nám tuto službu zajišťuje gigantický. Například ve spojených státech jsou nejméně tři velké zpravodajské televize, které zajišťují čtyřadvacetihodinový nepřetržitý tok informací. Rozhlasových stanic, které nevysílají nic jiného než zpravodajství či týdeníků zabývajících se publicistikou je v USA kolem 7500, nemluvě o denících, kterých je 1650. Podle průzkumu, který proběhl ve Spojených Státech v roce 1990 je v jakýkoliv den v týdnu průměrně 50-60 milionů Američanů vystaveno novinkám, které jsou dodány masmédií. 90% z nich přiznalo že jde o elektronická média nebo noviny. V dnešní době o dvacet let později je poměr zhruba podobný, ale zvedlo se číslo Američanů, kteří získávají novinky prostřednictvím masových médií.

Důvod sledování médií může být rozdělen do dvou hlavních typů. Prvním je výstražná nebo preventivní funkce varující před nějakou hrozbou, kdy nás média informují o hrozbách záplav, zemětřesení, špatných povětrnostních podmínkách (kroupy, tornáda, sněhové vánice), špatné ekonomické situaci či o hrozbě válečného konfliktu. Tyto hrozby mohou být okamžité (například kdy se přeruší program kvůli mimořádným zprávám), dlouhodobé (například že recese v Evropě bude trvat minimálně dalších 12 měsíců) nebo chronické hrozby (například nezaměstnanost nebo znečištění ovzduší). Nicméně je tu mnoho zpráv, které společnost nijak neohrožují, ba naopak o nich ráda uslyší. Tento druhý typ sledování je označen jako "pomocný", tzn. že jsou to informace nápomocné v každodenním životě. Například jaký film dnes bude promítán v kině a recenze na něj, stav burzovních indexů, nové produkty, módní trendy, recepty, rady pro náctileté a tak dále. Společnost je dnes na všech těchto informacích zcela závislá a život bez nich se nedovedeme představit.

Co způsobuje tuto závislost na sledování masových médiích? Za prvé je to rychlost přenosu zpráv. Od doby kdy trvalo týdny než posel doručil zprávu se změnilo hodně věcí. První „živou“ válkou byla „Válka v Zálivu“, kdy americká CNN prakticky živě vysílala všechno dění. Dnes již jsme zvyklí, že z každého konfliktu kdekoliv na světě nám televizní stanice a internetové portály poskytují přímé spojení a živé zpravodajství (například nedávné reportáže z Libye). Tato rychlost samozřejmě může mít své nevýhody a to takové, že v rámci co nejrychlejších přenášení informací dochází často k dezinformacím. Tyto mohou mít podobu zprávy o dobytí určité pozice, přičemž o dané město se stále ještě válčí. Tyto dezinformace by mohli být odstraněny, kdyby si média nechávala více času na ověření informací. Jelikož si tyto informace nemůžeme v mnoha případech ověřit na vlastní oči, tak jsme odkázáni na důvěryhodnost daného média. Přistání na měsíci v roce 1969 sledovalo živě milióny lidí po celém světě. Přitom víme, jak umí filmová studia vytvářet dokonalé efekty, které nejsme schopni rozeznat od reality, ba naopak některé výtvořky filmových studií dokonce i vypadají přesvědčivěji než realita. Přesto důvěřujeme médiím, které nám tyto obrázky poskytly. Tento příklad nám ilustruje fakt, že jsme vysoce závislí na věrohodnosti a kredibilitě médií, které sledujeme, čteme nebo posloucháme.

Masová média a jejich moc

Některým informacím se dostává větší a některým menší pozornosti ze strany médií. K divákovi, posluchači nebo čtenáři se dostanou však pouze ty informace, které uznají zaměstnanci médií jako dostatečně důležité či poutavé k přenosu. Sociologové tomuto jevu říkají „stav přidělení“. Centrem zájmu masových medií bude to, co divák považuje za důležité. Toto může vést až k extrémům kdy si jedinec nebo skupina budou chtít získat mediální pozornost. Ve spojení s tímto faktem máme demonstrace, průvody atd.. Důležitost informací v médiích se snadno pozná podle umístění. Nejdůležitější je vždy na začátku, čili v televizních zprávách je to úvodní reportáž a v tisku bude tato zpráva na titulní straně.

Masová média dokážou spojovat dohromady interpersonální kanály v rámci společnosti, i ty která nejsou přímo propojeny. Reklama je schopna spojit ve společném cíli nákupu jakéhosi produktu naprosto rozdílné lidi. Podobný příklad by mohl být, když se voliči informují z médií o tom, jak se chová a co dělá jimi zvolený zástupce. V dnešní době díky globálním médiím se mohou takto přes Facebook spojit všichni ochránci zvířat či odpůrci nějakého režimu. „V Číně podepsala společnost Google smlouvu, která se týká omezení, respektive cenzury internetu na některá hesla (hlavně hesla týkající se politiky).“³⁸

Přenos hodnot je sice nepatrnou, ale i přes to důležitou funkcí masových médií. Nazýváno také jako socializační funkce médií. Socializací se myslí to, nakolik jedinec začne přebírat chování a hodnoty skupiny. Masmédia nám předkládají (v rámci pořadů a zpravodajství) vyobrazení naší společnosti. Sledováním, posloucháním a čtením se učíme jak se lidé chovají a jak bychom se měli chovat a jaké hodnoty jsou důležité. Samozřejmě na jedince má největší vliv jeho nejbližší okolí, avšak vliv médií přehlížet nelze.

---

³⁸ DOMINICK, R.J., 2.vydání. Místo vydání: London, The Dynamics of Mass Communication, 1994 (s. 43)

Globalizace médií

„V polovině šedesátých let našeho století se stala elektronická média– zejména televize – natolik všudypřítomnými, že se na jejich působení a vliv soustředila i pozornost akademických kruhů. Největší, až módní ohlas měly tehdy práce kanadského filosofa, teoretika komunikací a profesora Torontské univerzity Marshalla McLuhana (1911–80). McLuhan, novotomista a novopozitivist v jedné osobě, který ve svých pracích chrlil jeden brilantní aforismus za druhým, napsal mj. knihy *The Mechanical Bride: Folklore of Industrial Man* (Mechanická nevěsta: folklór člověka průmyslového věku, 1951), *The Gutenberg Galaxy* (Gutenbergova galaxie, 1962) a především *Understanding Media: The Extensions of Man* (1964), česky *Jak rozumět médiím*, Praha 1991.

McLuhan přišel s tehdy šokující a dodnes spornou myšlenkou, že hlavním sdělením, které média přinášejí, není jejich "programová náplň", ale způsob, jakým ona sama ovlivňují naše vidění světa. Vyjádřil ji slavnou formulací "the medium is the message" ("poselstvím média je samo médium").

McLuhan měl široký historický záběr. Zkoumal média – "extenze člověka" – od prehistorie až po současnost. V knize *Jak rozumět médiím* analyzoval nejen ty prostředky komunikace, o nichž v běžném úzu hovoříme jako o médiích, ale i starší formy: písmo, číslo, knihtisk, peníze, hodiny, kolo, telefon. O různých médiích uvažoval nepředpojatě, bez přílišného sebevědomí knižního vzdělance (jímž ovšem také byl), který sebevědomě a s opovržením, avšak poněkud jednoduše shlíží na různé "pokleslé" formy masové kultury. Naopak, McLuhan již v šedesátých letech předvídal blížící se globalizaci – která by bez komunikačních médií byla nepředstavitelná – a pochopil, že masová kultura nepřináší jen vulgarizaci, ale může lidem z různých civilizací dát určitý společný záchytný bod, jehož bude v době stále intenzivnějšího stýkání civilizací více zapotřebí. Snad nejslavnějším se stalo McLuhanovo heslo "globální vesnice", jímž chtěl mj. vyjádřit stupňující se vzájemnou propojenost světa pomocí elektronických médií. Jaká byla

severoamerická "mediální krajina" jeho doby a jak se v uplynulých třech desítkách let proměnila?

Zatímco v Kanadě – vlivem britské společnosti BBC – dlouho převažovalo veřejné vysílání, v USA se veřejná, na menšinového diváka orientovaná veřejná televize PBS musela dlouho a namáhavě prosazovat vedle tří velkých soukromých sítí ABC, CBS a NBC, jež americké obyvatelstvo od konce padesátých let považuje za hlavní zdroj svého obrazu o světě. V roli poskytovatele zpráv americká televize vytlačila tisk, a vydobyla si také větší důvěru, především zásluhou stálých moderátorů (angl. anchor), výrazných, věrohodně působících osobností, které zprávy nepředčítají, nýbrž celý zpravodajský pořad koncipují a uvádějí. V minulosti to byli Barbara Woltersová či Walter Cronkite, jehož změna názoru na vietnamskou válku v polovině šedesátých let výrazně ovlivnila postoj americké veřejnosti i politickou budoucnost prezidenta Johnsona. Dnes třeba Peter Jennings (ABC) či Dan Rather (CBS), jejichž zpravodajství mohou čeští nespaví diváci spatřit v nočních hodinách v přenosu zprostředkovaném britským satelitním kanálem Sky News. Jinou roli než v Evropě mají americké rozhlasové stanice. Mají k dispozici mnohonásobně větší počet frekvencí než televize, a to je jedním z důvodů, proč jsou převážně specializovány na různé hudební žánry, od klasické hudby přes jazz a bluegrass až po různé varianty populární hudby. Jejich role jako zpravodajského média je druhořadá. Svoji specializací a orientací na úzké skupiny posluchačů předznamenaly pozdější vývoj televize. V polovině šedesátých let, v období velké mcluhanovské módy, nezbývalo velkým televizním stanicím než se orientovat na masového diváka, zaměřit se na různé podoby "nejnižšího společného jmenovatele". Obdobná situace existovala v Evropě, kde – s výjimkou Velké Británie – měly dlouhou dobu monopol veřejnoprávní, resp. státní vysílací instituce, které – zvláště dokud měly k dispozici jen jeden program – usilovaly o pestrou nabídku pořadů pro většinové publikum. Televize tak mohla zprostředkovat zážitek, který spojoval národní komunitu, zážitek, o němž mohli téměř všichni druhý den hovořit. Působila tedy jako faktor sociální koheze. V roce 1962, dva roky před prvním vydáním McLuhanovy práce *Jak rozumět médiím*, byla vypuštěna první komunikační družice Telstar, která přenášela nejen telefonní hovory, telegrafické zprávy, data a fotografie, ale také televizní obraz. Zpočátku byly komunikační družice na nízké oběžné dráze a proto byly přímé přenosy časově omezené. Přesto jimi bylo umožněno živé vysílání

přenosů významných událostí do celého světa. Jedním z prvních takových pořadů se stal přenos pohřbu amerického prezidenta J. F. Kennedyho v listopadu roku 1963. Dalším takovým globálně sjednocujícím zážitkem se stal přímý přenos přistání amerických astronautů na Měsíci v červenci roku 1969.

Mohla tyto globální zážitky zprostředkovat jen televize, jak tvrdil McLuhan? Připomenul bych zde dvě události ze šedesátých let, které se pamětníkům po celém světě natolik vryly do paměti, že si dodnes přesně vybavují, co onen den dělali, v jaké situaci se o nich dověděli: atentát na amerického prezidenta Kennedyho 23. listopadu roku 1963 a vpád vojsk pěti států Varšavské smlouvy do Československa 21. srpna roku 1968. Den srpnové okupace si vybavují i obyvatelé tehdejších pěti invazních států, jejichž televizní stanice o ní samozřejmě nepřinášely žádné objektivní zpravodajství a kteří byli odkázáni na zahraniční rozhlasové stanice, ať již československé nebo západní. To zřejmě dokazuje, že tento globální zážitek byl spíše způsoben šokující závažností těchto událostí, které hluboce poznamenaly světový vývoj, a že nebylo rozhodující, jakým médiem se zprávy o nich k příjemcům dostaly. Od poloviny šedesátých let nejen přibyla řada nových médií, ale dramaticky se proměnila televize. V sedmdesátých letech se rozšířilo používání domácího videa (a melancholicky si připomeňme, že podobně jako později v oboru domácích počítačů se v důsledku agresivního marketingu prosadil technicky nejslabší systém, VHS), v polovině sedmdesátých let přišel v Severní Americe rozvoj kabelové televize, která nabídla výběr desítek programů, a ve druhé polovině osmdesátých let rozmach televize satelitní. Nové technologie přenosu překonaly omezení daná malým počtem vysílacích frekvencí. Zpočátku se soustředily na rozšíření nabídky o existující programy, které nebylo možné v dané lokalitě zachytit "z éteru", ale záhy se objevily nové, specializovanější programy, sestavované pouze pro zákazníky kabelových společností. Nejprve to byly různé sportovní kanály, například pro – v USA tehdy dosti nepočetné – zájemce o evropský fotbal. V červnu roku 1980 začala z Atlanty vysílat zpravodajská kabelová stanice CNN. Kabelová televize se úspěšně prosadila: v roce 1997 přijímaly kabelovou televizi, která zákazníkům mnohdy nabízí až dvě stě kanálů, více než dvě třetiny amerických domácností (67,3%).

Rozšíření programové nabídky, které přinesl kabelový a satelitní přenos, oslabilo onen jednotící zážitek z doby, kdy se vliv televize teprve utvářel. Další partikularizaci nepochybně

přinese nastávající digitalizace vysílání. Ta dokáže více než desateronásobně využít vysílací frekvence, které mají pozemní i satelitní televize a rozhlas k dispozici. Digitalizace umožní úzce specializované programy, například pro zájemce o šachy, o počasí, o vše kolem jednoho fotbalového mužstva, nebo třeba o historii určité země. Může zmizet dosavadní specifická výhoda velkých národů, resp. jazykových komunit jako jsou anglická, německá či francouzská, které dnes "uživí" značné množství kanálů. Digitalizace totiž umožní současné vysílání značného množství různých jazykových verzí. To velmi zostří konkurenci televizním společnostem, veřejným i soukromým, které operují v rámci pouze jedné země. Digitalizace nepochybně postihne zisky komerčních televizí, neboť úzce specializované programy odlákají část jejich diváků. Zatím není možné předpovědět, jak se diváci zachovají: ona paradoxní komunita izolovaných domácností se může natolik rozpadnout, že televize již žádný jednotlivý zážitek neposkytne, že neuspokojí potřebu koheze (a její význam snad v důsledku toho poklesne). Na druhé straně je možné, že značný počet diváků zůstane věrný některým pořadům (snad hlavním večerním zprávám), a teprve po jejich skončení se "rozuteče" a přepne na partikularizované kanály.

Dnes, zhruba pětatřicet let po zveřejnění hlavních McLuhanových prací, se zdá, že se jeho prognózy nevyplnily. Televize se nestala globálním médiem, které by lidstvo sjednotilo v jediném zážitku. Alespoň v průmyslově vyspělých zemích s tržní ekonomikou se prohlubuje její partikularizace a specializace. Zdá se, že je na postupu i kulturní "atomizace". McLuhan razil termín "globální vesnice". Ve vesnici žije několik málo řemeslníků, kteří poskytují elementární služby. Pro dnešní dobu je snad přiměřenější jiná metafora: "globální město", v němž – jistě i zásluhou internetu – působí a mezinárodně spolupracuje velké množství úzce specializovaných profesí. Tradiční "televize pro každého" bude zřejmě zatlačena specializovanými kanály a přestane být významným faktorem sociální koheze i v rámci jediné národní komunity. Na druhé straně právě specializované kanály (nejen CNN, ale třeba i newyorská stanice MTV, kanál hudebního showbusinessu) mohou zprostředkovat určitým vyhraněným skupinám po celém světě nejen určitou událost, již management onoho kanálu považuje za významnou, ale může lidi spojovat – na často diskutabilní estetické úrovni – podáváním mohutných dávek masové kultury, jak to činí se zřejmým komerčním úspěchem po celém světě právě MTV³⁹

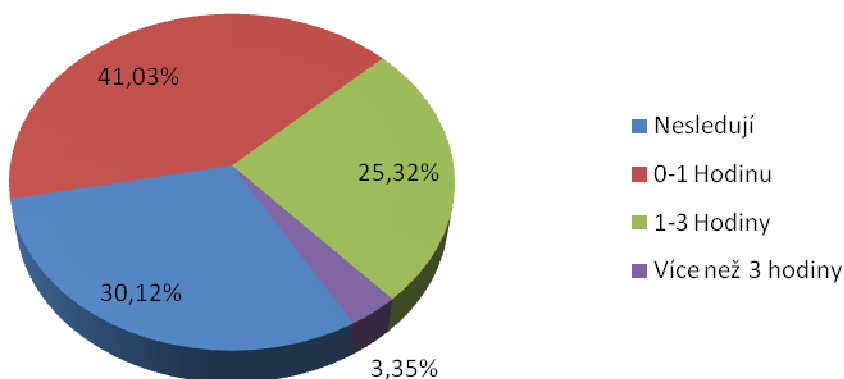
³⁹ CALDA, M., Mezinárodní politika, místo vydání: Praha, Srpen 1999 (s.18)

Průzkum vlivu médií

V této části se podíváme na to jak vnímá vliv na médií na společnost sama společnost v praxi. V tomto průzkumu jsem se respondentů tázal na otázky vnímání médií a používání daných médií. Vzorek obsahoval 523 dotázaných. Tento dotazník byl zaměřen na českou společnost, na to jaká média a pořady upřednostňují.

První dotaz se týkal televize, která je nejmasovějším médiem:

Čas strávený sledováním televize

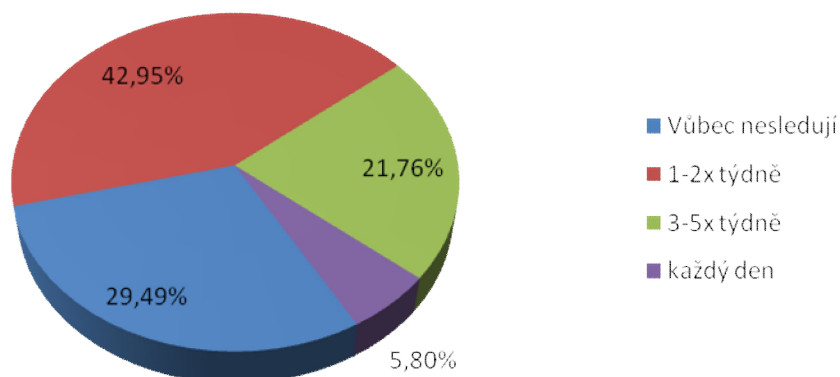
40

se bavíme o moci médií je důležité vědět kolik lidí sleduje televizní zpravodajství, které je kontaktním bodem, pro mnoho lidí, se světem a zemí ve které žijí a co se v ní odehrává.

---

⁴⁰ graf 1, Čas strávený sledováním televize

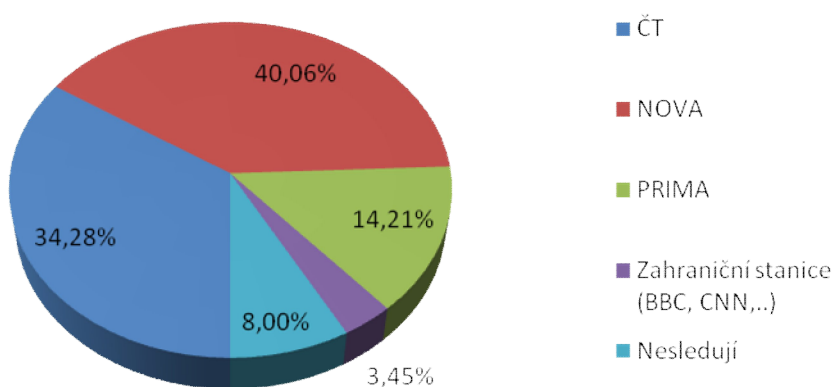
Sledovanost hlavní zpravodajské relace

41

Po tomto zjištění bylo velmi důležité zjistit jaký podíl má veřejnoprávní služba a jaký mají komerční, či zahraniční televizní stanice. Tato otázka nabyla spojována s důvěryhodností jednotlivých stanic, ale pouze s jejich sledovaností. Z tohoto grafu je jasně viditelné, že nejsledovanějším médiem není veřejnoprávní, nýbrž soukromá televizní stanice.

Sledovanost konkrétních hlavních zpravodajských relací

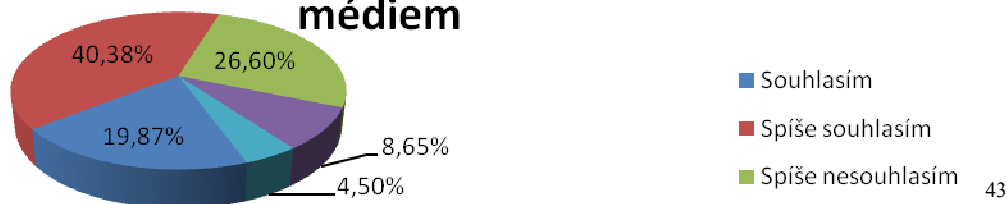
42

⁴¹ graf 2, Sledovanost hlavní zpravodajské relace

⁴² graf 3, Sledovanost konkrétních hlavních zpravodajských relací

Zde vidíme, že sice Česká Televize nemá největší podíl sledovanosti, ale má podstatnou část. Proč je důležité, aby veřejnoprávní služba měla vyšší podíl sledovanosti je jednoduché. V demokratickém státě a společnosti, by měla být totiž jedinou zárukou nezkreslených zpráv vnějšími vlivy. Na rozdíl od televize soukromé, která může dezinformovat pod vlivem nějakého investora, či společnosti, kterou je vlastněna nebo dotována.

Ovlivnitelnost televizního diváka a čtenáře tisku médii

Pro příklad, bývalý Italský premiér Silvio Berlusconi, který vlastní tři televizní stanice (Canal 5, Italia 1, Rete 4) a několik tiskovin, byl vždy kontrován s faktem, že jako premiér by média vlastnit neměl. Dochází zde ke střetu zájmů a možnosti využívání médií jako reklamy pro sama sebe. V Itálii toto problém zřejmě není a pokud všichni vědí, že vlastníkem je premiér vládnoucí strany, tak je jasné, že většina lidí bude brát zprávy těchto médií z rezervou. Koneckonců pokud se dané médium nebude vyjadřovat k problematice týkající se vlastníka, tak by přece neměl být problém. Tato záležitost je pouze otázkou etiky a svědomí vlastníka, aby nebyla média vlastněná jím využívána k propagandě.

Vrátím se zpět k výsledkům průzkumu. Zajímavostí v tomto průzkumu bylo, že výsledek ohledně čtení novin (denního zpravodajského tisku), je vyšší než sledování televize a to o necelých 6% u hodnoty čtení/sledování novin/televize 1-2 krát týdně. Naproti tomu výsledek ohledně absolutního nesledování/čtení, byl překvapivě rozdílný. Až 31,09% respondentů uvedlo, že noviny nečte vůbec. Nejčtenějším denním tiskem byla uvedena Mladá Fronta Dnes s 53,2%, dále Hospodářské Noviny 20,5%, Lidové Noviny 15,7%, Blesk 11,5%, zahraniční tisk 8,9% a ostatní tisk se vešel do hodnoty 2,2% (výsledkem není 100%, jelikož se počítá se zakoupením

⁴³ graf 4, Ovlivnitelnost televizního diváka a čtenáře tisku médii

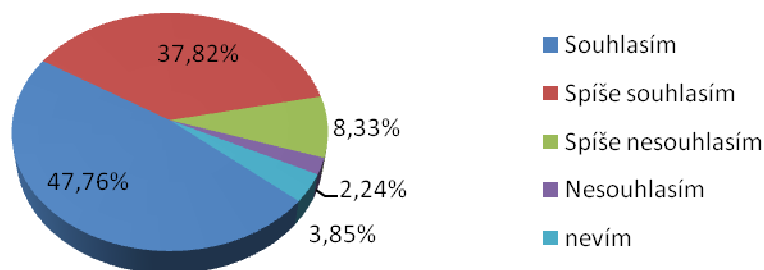
více novin jednou osobou) . Znovu uvádím, že tento dotazník byl podáván lidem žijícím převážně v Praze, proto hodnota 11,5% pro blesk se neshoduje s celorepublikovým průzkumem. Ten uvádí Blesk na první pozici v České Republice.

Dále bylo nutné položit otázky na zbylá dvě média, tj. internet a film. U internetu na otázky jak často jej používají a za jakým účelem. Na otázku jak často jej respondenti používají byli tyto výsledky: Méně než hodinu denně 3,85%, 1-3 hodiny 32,05%, 3-5 hodin 30,45% a více než 5 hodin 33,65%. U dotazu za jakým účelem zvítězila odpověď „K práci či činností do školy“, dále „čtení zpráv a novinek ze světa“, „návštěva sociálních sítí“, „k obecné informovanosti“ a na poslední příčce „k relaxaci a zkrácení volného času“.

U dotazu na čestnost sledování filmů byli odpovědi: Téměř nikdy 3,53%, 1-4 krát do měsíce 45,51%, 1-3 krát týdně 44,23% a téměř každý den 6,73%. Na rozdíl od internetu byl film označen hlavně jako zdroj zábavy a na posledním místě jako zdroj ponaučení.

A po tomto průzkumu přišla řada na zásadní otázku a tou jest opět pocit toho, jaký má dané médium vliv na člověka. Není překvapením, že pocit z ovlivnění byl vyšší u internetu. Vzhledem k četnosti jeho využívání mladší generací.

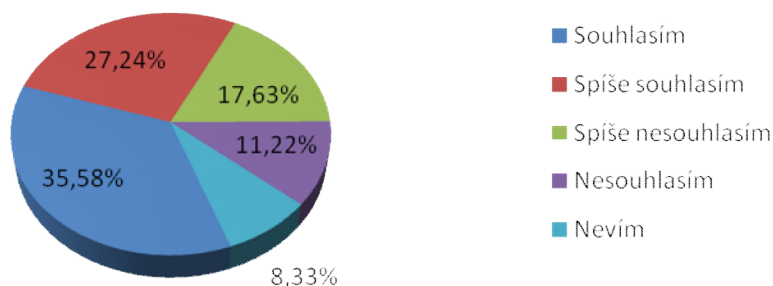
Ovlivnitelnost pomocí internetu

44

⁴⁴ graf 5, Ovlivnitelnost pomocí internetu

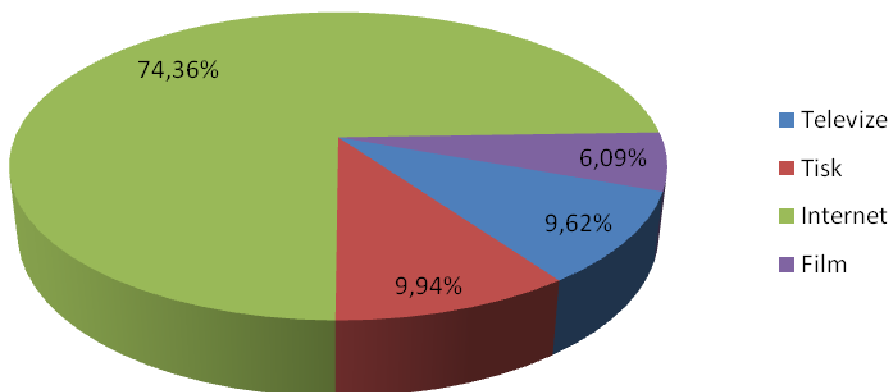
Ovlivnitelnost filmem

45

Poslední údaj, který mě zajímal byl, jaké médium ovlivňuje jednotlivce, respektive společnost nejvíce. Ze zatím získaných dat je jasné, že lidé mají pocit, že jejich ovlivnitelnost médií je poměrně značná i když procento lidí, kteří mají pocit, že je média „neovlivňují“, či „spíše neovlivňují“ je také vysoké, i tak není dostatečné, abychom se nepřiklonili k variantě, že se lidé spíše ovlivnit nechají.

Které médium nás ovlivňuje nejvíce?

46

Tohoto průzkumu se zúčastnilo 523 respondentů, z čehož tři pětiny byli muži a z celkového počtu bylo mezi 20-26 lety 71%. Tato skupina z 82% pocházela nebo v době dotazování žila v Praze. Proto má tento dotazník výpovědní hodnotu jako názor mladých pražanů.

⁴⁵ graf 6, Ovlivnitelnost filmem

⁴⁶ graf 7, Které médium nás ovlivňuje nejvíce

Zajímavým zjištěním, byl hlavně fakt, že si lidé uvědomují svoji ovlivnitelnost médii. V dnešní době je naprosto nemyslitelné nebo spíše nemožné média ignorovat. Jsou všude kolem nás. Zahlcují prostor, který nás obklopuje a tudíž je to zjištění pozitivní, jelikož pokud si lidé tento fakt uvědomují mohou přistupovat k médiím s mnohem větším nadhledem. Náhled je velmi důležitý pro následné dešifrování zpráv a jejich správného pochopení. Samozřejmě nejdůležitějším faktorem je vzdělanost a schopnost filtrovat dezinformace. Díky zastoupení převážně mladší generace v tomto dotazníku se dostal do na vedoucí pozici ve využívání internet. Některá kritéria se však překrývají. Například fakt, že mnoho lidí zaškrtnulo u nejpoužívanějšího média možnost internet, avšak na televizi, případně televizní, či tiskové zpravodajství se chodí koukat právě na internet. Tudíž je obří procento přiřčené internetu snadno odůvodnitelné. V kolonce oblíbeností tiskovin, zde jednoznačně vyhrála média praviceovějšího zaměření, zde bych se opět odkazoval na nižší věk respondentů a fakt, že žijí převážně v Praze.

Tento dotazník jsem vypracovával speciálně pro tento úkol a je výsledkem několika na sobě nezávislých průzkumů. Hlavním zdrojem, byl dotazník s největším počtem respondentů. Ostatní sloužili pro upřesnění, či specifikaci některých údajů.

Závěr

V této práci jsem se snažil objasnit, co je to komunikace a k čemu nám slouží média. Masová média nebo média menší jsou nedílnou součástí naší společnosti, bez které již prakticky není možno žít, jelikož se informovanost společnosti stala natolik důležitá, že bez ní by nemohly fungovat jakékoliv finanční instituce, stejně tak trhy či mezinárodní politika. Mnohé odvětví, ne-li všechna nám dnes známá odvětví práce, obchodu nebo jen každodenního styku s lidmi dnes nemohou fungovat bez médií a jejich služby. Dále doufám, že tato práce dala nástin vývoje technologií v průběhu 20. století, které významně ovlivnili tvář dnešní společnosti a v neposlední řadě popis interakce masových médií se společností jako takovou.

Závěrem bych rád položil řečnickou otázku: „Je skutečně každé médium zprávou?“

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

KÖPPLOVÁ, B., BEDNAŘÍK, P., ČÁBELOVÁ, L., MORAVEC, V., KRYŠPÍNOVÁ, J., ŠÁFOVÁ, E., Dějiny Českých médií v datech. 1. vydání. Místo vydání: Praha, Nakladatelství Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0632-1

DOMINICK, R.J., The dynamics of mass communication, 2. Vydání.
Místo vydání: London, 1994
ISBN- 10: 0394358325 ISBN-13: 978-0394358321

PROKOP, D., 1. Vydání. Místo vydání: Praha, nakladatelství Karolinum, 2005,
ISBN: 8024606186

MONACO, J., Jak číst film 1. Vydání. Místo vydání: New York, Albatros, 2000.
ISBN: 80-00-01410-6

Köpplová, B., Cebe, J., Postavení Médii v České Společnosti a v Evropské Unii, 1.
Vydání. Místo vydání: Praha, Matfyzpress, 2006. ISBN: 20-86-7329-83

NEUMANN, F., Dějiny informatiky: od abaku k internetu, 1. vydání. Místo vydání:
Praha, nakladatelství Academia, 2009, ISBN 978-80-200-1730-7

The Washington Post

The New York Times

TIME magazine

The Times

Internetové zdroje:

http://neviditelnypes.lidovky.cz/

Bussinesworld.cz, http://businessworld.cz/ostatni/historie-yahoo-5842

Wikipedia.com http://en.wikipedia.org/wiki/ARPANET

history.com, http://www.history.com/this-day-in-history/cnn-launches

The Washington Post, http://www.washingtonpost.com/wp-srv/politics/special/watergate/part1.html

The Washington Post, http://www.washingtonpost.com/watergate

About.com, http://inventors.about.com/library/weekly/aa091598.htm

Radio Free Europe, 2012, http://www.rferl.org/info/history/133.html

Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Memex

BBC, http://www.bbc.co.uk/historyofthebbc/resources/factsheets/1930s.pdf

BBC, http://www.bbc.co.uk/historyofthebbc/resources/factsheets/1920s.pdf

EMI Music, http://www.emimusic.com/about/history/#

Baird Television, http://www.bairdtelevision.com/

Encyclopedia Britannica, http://www.britannica.com/EBchecked/topic/658633/Vladimir-Kosma-Zworykin

Česká Tisková Kancelář, http://www.ctk.cz/o_ctk/historie/

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Martin Valík

Obor: Sociální a masová komunikace

Forma studia: Prezenční

Název práce: Vývoj médií v průběhu 20. století a jejich vliv na společnost

Rok: 2012

Počet stran textu bez příloh: 42

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů české literatury a pramenů: 4

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 6

Počet internetových zdrojů: 15

Vedoucí práce: ThDr. et PhDr. Radek Mezuláník Ph.D.